

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania G. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 maja 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 marca 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 9 marca 2018 r. oddalił apelację ubezpieczonego G. K. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 listopada 2016 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 24 lutego 2016 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wobec niewykazania wymaganego 15-letniego okresu takiej pracy.

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że ubezpieczony był zatrudniony w [...] „P.” w P. (dalej jako [...] „P.”) od dnia 7 listopada 1979 r. na Wydziale [...] jako ślusarz. W Wydziale tym były produkowane kolejki podwieszane, jak również regenerowane były obudowy kopalniane. W bezpośrednim sąsiedztwie ślusarzy pracowali spawacze. W dniu 3 lutego 2016 r. ubezpieczony otrzymał świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym podano, że wykonywał

stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym na stanowisku ślusarza w okresach od dnia 7 listopada 1979 r. do dnia 31 stycznia 1998 r. oraz od dnia 1 listopada 1998 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Była to praca w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych, wymienionych w wykazie A dziale XIV, pod poz. 12, pkt 18 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. A zatem ubezpieczony nie wykonywał pracy wymienionej pod poz. 12 działu XIV, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm., dalej jako rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r.), ponieważ prace ślusarskie nie mogą być traktowane na równi z pracami przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym. Ubezpieczony na stanowisku ślusarza zajmował się układaniem konstrukcji metalowych, dobijaniu młotkami elementów konstrukcyjnych, skręcaniu ich śrubami, prostowaniu konstrukcji łańcuchami po ich zespawaniu przez spawaczy, a uprawnienia do spawania nabył dopiero w 2006 r. Wobec tego nie spełnił przesłanek wymaganych w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym.

Powyższy wyrok został w całości zaskarżony skargą kasacyjną przez ubezpieczonego, w której zarzucono naruszenie prawa materialnego – art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 4 w związku z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 1, 2, 3, 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w związku z poz. 12 działu XIV, wykazu A, poz. 78 działu III, wykazu A, poz. 18 działu XIV, wykazu A do tego rozporządzenia, przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że wykonywana przez ubezpieczonego praca w okresach od dnia 7 listopada 1979 r. do dnia 31 stycznia 1998 r. oraz od dnia 1 listopada 1998 r. do dnia 31 grudnia

1998 r. w [...] „P.” nie była pracą w szczególnych warunkach, pozwalającą na przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i zmianę wyroku Sądu Okręgowego przez uwzględnienie odwołania i zmianę zaskarżonej decyzji przez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Ubezpieczony wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż - jego zdaniem - pojawiła się potrzeba rozstrzygnięcia kwestii wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów odnośnie do spraw dotyczących pracowników [...] „P.” pracujących formalnie na stanowiskach ślusarzy i wykonujących czynności zawodowe w tych samych warunkach, a nawet na tych samych wydziałach, co uprawniających do emerytury wcześniejszej. Z jednej strony w orzecznictwie pojawia się pogląd, że zawarte w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 określenie „prace przy spawaniu” obejmuje nie tylko zatrudnienie na stanowisku spawacza, ale i prace w przebiegu procesu spawania. Z drugiej zaś strony, co obrazuje niniejsza sprawa, pojawiły się orzeczenia, w których określenie „prace przy spawaniu” obejmuje wyłącznie prace wykonywane w przebiegu procesu spawania, a więc związane ze spawaniem. Dlatego, w ocenie ubezpieczonego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest zgoła konieczne, aby pracownicy pracujący w tych samych pomieszczeniach mieli zagwarantowane prawo do wcześniejszej emerytury.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi

nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 3). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący

powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W rozpoznawanej skardze skarżący nie sprostął podanym wymaganiom. Nie podano bowiem argumentów pozwalających przyjąć, że w przedmiotowej sprawie rzeczywiście zachodzi potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa lub też usunięcia rozbieżności w orzecznictwie sądów. Po pierwsze, z ustaleń poczynionych przez Sądy obu instancji, którymi Sąd Najwyższy jest związany, wynika, że czynności wykonywane przez skarżącego nie były związane z procesem spawania, a jedynie były wykonywane w bliskości stanowisk spawalniczych. Po drugie, określenie „prace przy spawaniu” użyte w załączniku A, dział XIV, poz. 12 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. nie budzi poważnych wątpliwości w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Pojęcie to było już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 29 stycznia 2008 r., I UK 192/07 (OSNP 2009 nr 5-6 poz. 79), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że wykonywanie pracy przez pracowników zatrudnionych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych nie mieści się w określeniu „prace przy spawaniu” wymienionym w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. i nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z ust. 2 ustawy emerytalnej (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 278/15, LEX nr 2087119). Również w wyroku z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10 (LEX nr 950426), Sąd Najwyższy stwierdził, że prace ślusarskie polegające na przygotowaniu materiałów do spawania nie mogą być uznane za pracę „przy spawaniu”, jeśli w toku tych czynności przygotowawczych nie były wykonywane prace spawalnicze. To praca przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym,

atomowowodnorodowym została uznana za pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, a nie jakakolwiek inna praca składająca się (obok pracy spawalniczej) na ostateczny rezultat całego procesu produkcyjnego. Przedstawione wyżej stanowisko znalazło aprobatę także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2011 r., II UK 106/11 (LEX nr 1130389), w którym przyjęto, że do czynności związanych ze spawaniem (poz. 12 działu XIV, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.) nie należą prace ślusarskie, montażowe i malarskie, jeżeli nie są one objęte procesem spawania, a co najwyżej stanowią etap przygotowania do tego procesu lub obejmują czynności wykończeniowe po jego zakończeniu. Taki kierunek wykładni, zakładający, że określenie „prace przy spawaniu” obejmuje wyłącznie prace wykonywane w przebiegu procesu spawania, a więc czynności związane funkcjonalnie (bezpośrednio) ze spawaniem potwierdza również dalsze orzecznictwo (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 103/11, LEX nr 1130388; z dnia 4 marca 2014 r., III UK 74/13, LEX nr 1620565; z dnia 20 listopada 2014 r., I UK 127/14, LEX nr 1552141; z dnia 18 lutego 2015 r., I UK 242/14, LEX nr 1806476; z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 278/15, LEX nr 2087119). Po trzecie, skarżący poza tylko ogólnie przedstawioną kwestią dotyczącą charakteru prac określonych w wykazie A, dziale XIV poz. 12 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. nie przedstawił w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie jego skargi do rozpoznania argumentacji polemicznej, którą zakwestionowałby przedstawione wyżej stanowisko judykatury w zakresie omawianej kwestii.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.